

Drugi roman pisateljice in prevajalke Polone Glavan, *Kakorkoli*, je izšel desetletje po njenem romanesknem prvencu *Noč v*

Evropi

Roman nas po podobni poti kot prvenec zapelje v območje dveh pripovednih ravnih, ki jih osnujeta glasova dveh glavnih oseb, le-teh ne loči samo očitna starostna razlika, temveč tudi okolje in situacije, ki oblikujeta dva bregova romana.

Zgodbi prvoosebni pripovedovalki Lili in Alje skozi celoten roman stojita kot dve popolnoma samostojni enoti, ki pa se proti koncu začneta približevati in trčita skupaj, vsaka iz svoje strani v prizoru antirasistične demonstracije, ki naj bi predstavljal vrhunec romana in tako tudi temo, ki jo je avtorica poizkusila posredno postaviti v središče. Med antirasistično demonstracijo Alja stoji na strani aktivistov, skupine ljudi, ki so povezani v formaciji socialnega centra Rog. Lili pa se visoko noseča na prizorišču znajde predvsem zaradi mladostno zaslepljene zaljubljenosti, ob boku Marsa, ki sledi skupini tako imenovanim »skinheadom«. Vzgiba, ki ju pripeljeta do demonstracij, sta si torej v primarno zelo različna in izpostavljata dve skrajnosti razmišljanja mladostnikov, ki se približujejo pragu odgovornosti in iskanju 'višjega smisla' življenja.

Če bi iz romana izrezali poglavja, označena z »Lili«, bi dobili še enega izmed slovenskih mladinskih romanov, ki obravnavajo najstniško nosečnost in tipično ljubezensko razmerje najstnice z nekaj let starejšim najstnikom, ki je ovita v predstave popolne in večne ljubezni. V perspektivi 17-letne Lili je avtorica tako ujela tipičen najstniški odnos do sveta, družine, vrstnikov in aktualnega dogajanja okoli njih, podkrepjenega s slogovno močjo slenga in vdora tujih jezikov v pogovorni jezik. Lili ne izhaja iz idealnega družinskega okolja in temu, da najde zatočišče oziroma varnost pri 20-letnem Marsu, bi skorajda lahko rekli »logična posledica«. Takšno domala svetniško čaščenje odnosa oziroma osebe, s katero razvijaš letom primerno

nedolžno razmerje, lahko pripelje do naivnosti, manipulacije in prevzemanje mnenja drugih, ne da bi pomislil ustvariti si svojega. To je Glavan nakazala predvsem v odnosu Marsa in posledično tudi Lili do problematike manjšin in priseljencev, (predvsem iz držav bivše Jugoslavije). Lahko bi rekli, da gre zopet za opis že znanega stereotipa, ki ga avtorica skuša zakriti s stereotipom najstniške naivnosti, a tudi tega na določenih mestih po tihem zalomi.

Študentka Alja se prav tako sooča z - na nek način - tipičnimi problemi študentov, ki se vsak vikend vračamo iz dolgočasnih domačih krajev, odkrivanjem razsežnosti potovanj, ljubezni na daljavo in težnji po miselni spremembi ljudi, ki pa se, kot ob koncu romana spozna, ne more zgoditi v eni noči. Slog Aljinih poglavij je očitno drugačen, tako kot tudi njena komunikacija s prijatelji in naključnimi ljudmi. Mogoče je avtorica hotela s tem pokazati poglobitve spremembe pri ljudeh v točki prehoda iz statusa dijaka v status študenta. Vznemirljivost, ki jo v Aljino življenje prinese David iz oddaljene Irske, skozi roman zvedeni in konec koncev za sam razvoj Aljine zgodbe ni toliko pomemben ter bi ga lahko označili kot neke vrste nepotrebni balast, kljub temu da razgrne možen zaplet in razplet tega obdobja življenja. Študentsko delo Aljo pripelje v svet izseljencev, revne družine, ki se ne sooča samo z brezposelnostjo in prilagajanjem novemu okolju, temveč ji vsakdan otežuje tudi težka bolezen očeta. Težave takorekoč še brezskrbnih študentskih dni se pred Aljo razstavijo v realnosti majhne garsonjere v Štepanjskem naselju. Čeprav že pred tem živi s prijateljico Juju, aktivistko, se Aljin čut in zanimanje za vprašanje priseljencev prebudi šele takrat, ko se iz oči v oči sooči z njihovo situacijo, ki pa v romanu seže v skrajnost.

Polona Glavan v prepletu dveh glasov, dveh različnih stališč skuša prikazati dva pogleda na problematiko priseljenstva in izbrisanih. Več kot očitno se tako Aljin kot tudi Lilijin odnos zasnuje pristransko, kot posledica njune situacije, zato se obe znajdeti v območju posploševanja, ki pa se skuša zakriti s avtoričino objektivno distanco. Roman tako ne ponuja nove rešitve, oziroma možnosti novega pogleda, zgolj Aljino ugotovitev ob koncu romana, da se mora še veliko naučiti in tako zaokroži obe zgodbi ter poudari kompleksnost problematike manjšin, ki se bo verjetno v prostoru današnje Slovenije le še stopnjevala.

Kaja Blazinšek

{fshare id=1407}